קריאת המגילה ע"י אשה לפני נשים

1. מגילה פרק ב' — משנה ד'

הכל כשרין לקרות את המגילה, חוץ מחרש, שוטה וקטן. רבי יהודה מכשיר בקטן. אין קורין את המגילה, ולא מלין, ולא טובלין ולא מזין; וכן שומרת יום כנגד יום לא תטבל — עד שתנץ החמה. וכלן שעשו משעלה עמוד השחר — כשר.

2. הכל מעריכין פרק ראשון ערכין

3. תוספתא מגילה פרק ב

4. מגילה נקראת פרק ראשון מגילה

5. (ירושלמי) הקורא למפרע פרק שני מגילה

— הרבים לקרותה בבית הכנסת בר קפרא אמר צריך לקרותה לפני נשים ולפני קטנים שאף אותם היו בספק ר' יהושע בן לוי עבד כן (*) מכנש בנוי ובני בייתיה וקרי לה קומיהון.

6. א'. בעל הלכות גדולות

הכל חייבין במקרא מגילה ... נשים ועבדים וקטנים פטורים מקרית המגילה, אלא שחייבין במשמע. למה? שהכל היו בספק - להשמיד ולהרוג ולאבד. והואיל והכל היו בספקא, הכל חייבין במשמע. ר' יהושע בן לוי היה מכניס את כל אנשי ביתו וקורא לפניהם מגילת אסתר. ר' יונא אבוה דר' מונא היה מתכוין לקרות אותה לפני הנשים שבביתו, שהכל היו בספק, והכל חייבין במשמע - אחד הנשים ואחד העבדים ואחד הקטנים.

7. הקורא למפרע פרק שני מגילה

הה אבינא תני כולי שאר ספרים אבל מגילה דכתיב בה ככתבם איכא לא קביל: והלועז ששמע אשורית יצא וכו': והא לא ידע מאי קאמרי כדי ההוא אנשים ועמי הארץ בתקף לה רבינא אטו אנן האחשתרנים בני הרמכים מי ידעינן אלא מצות קריאה ופרסומי ניסא הכא נמי מצות קריאה ופרסומי ניסא; קראה סירוגין יצא וכו': לא הוו ידעי רבנן מאי סירוגין שמעוה לאמתא דבי רבי דקאמרה ...

8. בבית-הבחירה מגילה ד,א: (מאירי)

ומ"מ בהלכות גדולות פסקו, **שהנשים חייבות אבל אינן מוציאות אלא נשים**, ופירשו זו של ערכין "לאתויי נשים" - להוציא את מינן. ואף מה שאמרו בברייתא "נשים ועבדים וקטנים **פטורים** ואין מוציאין את הרבים ידי חובתן" - נראה להם ששיבוש נפל בברייתא על ידי סופרים, שאם הם פטורין, מה הוצרך לומר שאין מוציאין? אלא כך הוא הענין: **חייבין** ואין מוציאין... ואף חכמי פרובינציא כתבו בחיבוריהם, שכמו שחייבות בברכת המזון ובזמון ואין מצטרפות לשלשה, כך אין מצטרפות כאן לעשרה למי שמצריך בה עשרה, וכל שכן שלא להוציא את האנשים.

9. מגיד משנה — פרק ראשון — כסף משנה

פ"א א קריאת המגילה בזמנה מצות עשה מדברי סופרים. והדברים ידועים שהיא תקנת הנביאים. והכל חייבים בקריאתה אנשים ונשים וגרים ועבדים משוחררים. ומחנכין את הקטנים לקרותה. ואפילו [ג] כהנים בעבודתן מבטלין עבודתן ובאין לשמוע מקרא מגילה. וכן מבטלים תלמוד תורה לשמוע מקרא מגילה קל וחומר לשאר מצות של תורה שכולן נדחין מפני מקרא מגילה. ואין לך דבר שנדחה מקרא מגילה מפניו חוץ ממת מצוה [ג] שאין לו קוברין שהפוגע בו קוברו תחלה ואחר כך קורא: ב אחד הקורא ואחד השומע מן הקורא יצא ידי חובתו והוא שישמע ממי שהוא חייב בקריאתה. לפיכך אם היה הקורא קטן או שוטה השומע ממנו לא יצא: ג מצוה לקרות את [ד] כולה. ומצוה

10. הסמ"ג (עשין דרבנן ד): "תניא בתוספתא, הכל חייבין במקרא מגילה ... וטומטום אינו מוציא לא את מינו ולא את שאינו מינו דשמא האחד זכר והשני נקבה. משמע דאף על גב דנשים חייבות במקרא מגילה, אינן מוציאות את הזכרים. ואל תשיבני נר חנוכה, דאמרינן בפרק במה מדליקין דאשה מדלקת, דמשמע אף להוציא האיש - דשאני מקרא מגילה, שהוא כמו קריאת התורה, לכך אינה מוציאה את האיש."

11. ערוך השלחן — הלכות מגילה סימן תרפ"ט

רבינו חננאל

12. הלכות מגילה סימן תרפח תרפט

א הכל חייבים בקריאתה אנשים (א) [א] * ונשים וגרים * ועבדים (ב) משוחררים ומחנכים (ג) * את הקטנים לקרותה: ב א' הקורא ואחד השומע מן הקורא (ד) יצא ידי חובתו והוא שישמע מפי מי שהוא חייב בקריאתה לפיכך אם הי' הקורא (ה) * חרש (ו) או קטן או שוטה השומע ממנו (ג) [ב] לא יצא (ז) וי"א שהנשים אינם מוציאות את האנשים: הגה וי"א (ח) אם האשה קוראה (ג) לעצמה מברכת לשמוע מגילה שאינה חייבת בקריאה (מרדכי פ"ק דמגילה):

משנה ברורה

13. (קוד' סוכה (לח.))

באמת

14. סימן לה

אם יש לברך ברכת הרב את ריבנו בקריאת המגילה לפני י' נשים

בשו"ע (סימן תרצב סעיף א) נפסק: "ולאחריה נוהגים לברך הרב את ריבנו", וברמ"א כתב: "ואין לברך אחריה אלא בצבור". ויש לעיין בקורא את המגילה לפני עשר נשים אם יש להן לברך ברכת 'הרב את ריבנו' לפי פסק הרמ"א הנ"ל, והשאלה היא אם עשר נשים יש עליהן שם צבור [1] לגבי אותם הדברים שנתחייבו בהם. ואם באנו להשוות דין זה לקריאת המגילה — למאן דאמר שצריך עשרה — הרי שם מספיק גם עשר נשים [2], דענין העשרה שם הוא משום פרסומי ניסא ובעשר נשים יש פרסומי ניסא. [3]